

Технології для адаптивної підтримки співробітництва намагаються забезпечити інтерактивну підтримку колективного процесу так само, як системи інтерактивної підтримки прийняття рішень допомагають окремому студенту у розв'язанні проблеми. Використовуючи деякі знання про хороші і погані зразки співробітництва (які закладаються на етапі розробки системи або отримуються із журналів спілкування), системи підтримки співробітництва можуть тренувати або консультувати членів колективу.

Технологія віртуальних студентів. Замість підтримуючого навчання з позиції старшого над студентами (викладача) ця технологія намагається ввести різні типи рівноправних віртуальних партнерів у навчальне середовище. У контексті Інтернет-освіти, де студенти спілкуються головним чином через низько пропускні канали (електронна пошта, чат, форуми), віртуальний студент стає дуже привабливим уособленням для реалізації різних стратегій підтримки.

Перспективною є інтеграція цього методу з напрямками анімованих агентів та інтелектуальної підтримки співробітництва.

В.П. Манзій

Національний університет “Львівська політехніка”

ПРОБЛЕМИ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ЗНАНЬ В УНІВЕРСИТЕТАХ

© Манзій В.П., 2011

Конкурентоспроможність економіки можлива лише при наявності і функціонуванні повноцінної інноваційної інфраструктури. Досвід розвинутих країн свідчить, що вирішальна роль у створенні таких структур належить дослідницьким університетам, так як держава, надаючи університету статус „дослідницький” покладає на них три місії: академічну, наукову та соціальну. Третя місія (соціальна) зобов'язує університет служити суспільству; створювати наукову продукцію та передавати її споживачам через трансфер технологій [1]. При цьому, наприклад в США, невиконання, або неналежне виконання цієї місії тягне за собою покарання у вигляді позбавлення університету прав на створену ними інтелектуальну власність [2].

Дослідницький університет – це добре зарекомендований суб'єкт інноваційної діяльності. В структурі більшості закордонних університетів існують центри трансферу знань у вигляді центрів трансферу технологій, відділів інтелектуальної власності, ліквідування чи патентування та т.п. Назви різні, але сутність одна: передача розробок університету споживачам за відповідну плату. Університет зацікавлений в отриманні доходу від комерціалізації власних розробок, але складність полягає в тому, що займатись трансфером технологій університетам України приходиться в умовах повної відсутності підтримки держави.

Як правило, передача нових, вироблених університетом знань проходить стандартний шлях:

• виявлення об'єкту інтелектуальної власності та визначення прав власності (розкриття, disclosute);

- оцінка комерційного потенціалу на ринку;
- вибір оптимального способу правової охорони знань;
- пошук партнера, інвестора, споживача;
- вибір форми трансферу технологій;
- підготовка договору трансферу технологій та передача технології споживачу.

Саме ці функції і повинні бути покладені на новостворені центри трансферу технологій (ЦТТ) в дослідницьких університетах. Але як показує досвід роботи перших ЦТТ виконання вищевказаних функцій є проблематичними.

Перша проблема - відсутність професійних кадрів. Структура ЦТТ вимагає наявності менеджерів х трьох напрямків:

- технологічний брокер;
- менеджер з інтелектуальної власності;
- менеджер з ліцензування.

В Україні трансфер технологій регулюється законом “Про державне регулювання діяльності у сфері транспорту технологій” стаття 15 якого передбачає обов’язкову державну акредитацію технологічного брокера і отримання тим відповідного свідоцтва. [3] Ускладненість і забюрократизованість цієї процедури суттєво стримують фаховий розвиток технологічного брокера.

Друга проблема – це ментальність наших вчених-дослідників, тяжіння їх виключно до публікацій, незрозуміння того, що дослідницький університет стає не місцем репродукції старих знань, а місцем виробництва нових знань, що студентів вчать не на чужих відкриттях та матеріалах 10-20 річної давності, а на власних дослідженнях інтегрованих у найостанніші здобутки науки [4].

Третя проблема-якість інноваційного права. Найбільшу потенційну рентабельність для університету мають власне виробництво у вигляді частки в підприємстві, створення підприємств типу “start-up” та “spin-off”, продаж ліцензій. За такою схемою працюють більшість дослідницьких університетів Європи та Америки. Але ці схеми базуються на вартісній оцінці об’єктів інтелектуальної власності. Неодноразові доручення Кабінету Міністрів України, Фонд Державного майна не затвердив методика оцінки нематеріальних активів, чим залишив неврегульованим питання вартісної оцінки об’єктів інтелектуальної власності та їх відображення у бухгалтерському обліку. Крім того, відсутня єдина методика визначення розміру матеріальної шкоди, завданої порушенням прав на об’єкти інтелектуальної власності що унеможливило покарання порушників.

Велика тривалість терміну розгляду заявок на патенти і винаходи: тривалість розгляду заявки 1,5-3 роки, а заявка на знаки для товарів і послуг 1,5-3,5 роки. Ускладненість та забюрократизованість реєстрації права інтелектуальної власності на Україні призводить до того, що “трансфер технологій” за кордон стає цілеспрямованим відбиранням за безцінь українських технологій іноземними фірмами.

Таким чином, формування системи трансферу знань має стати завданням державної ваги і стратегії України – лише тоді економіка може перейти на поступальний інноваційний рівень. Проте, на практиці, лише гучні заяви та незрозумілі заходи уряду, які не мають жодного логічного завершення.

1. А. Сбруева “Управління науковою роботою в державних університетах США: структурно-функціональні аспекти”. Порівняльно-педагогічні студії № 1–2, 2010. с. 68-75/ 2. Бай С.І., Совершенко І.О. “Університетські центри трансферу технологій: проблеми створення і функціонування”. Матеріали IV Міжнародного бізнес-форуму. Київ, 2011 р. 3. ЗУ “Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій від 14.09.2006 № 143 - V”/ 4. Жижко Т.А. “Філософія розвитку досліджених університетів”, www.infelpro.ua

В.В. Миронова
ВУЗ “Приазовський державний технічний університет”

ЗАГАЛЬНОСВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИЩІЙ ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ

© Миронова В.В., 2011

У всьому світі роль установ вищої професійної освіти (в першу чергу університетів) в генерації, використанні й поширенні знань за останні десятиріччя посилилася. Широке тиражування отримала так звана модель глобального науково-дослідницького університету (глобальний дослідний університет), в рамках якої університети стають активними гравцями не тільки у виробництві нових знань, але і в їх розповсюдженні та використанні через інноваційну діяльність. Принциповими особливостями цієї моделі є: